

48/94, 50/94
Kontrolní závěry
z kontroly hospodaření se státním majetkem ve správě EKOS, JUNIOR centrum,
Mladá fronta a Stavocentral v období od vzniku vlastnictví státu do období
transformace na obchodní společnosti

a
z kontroly hospodaření Fondu dětí a mládeže se státním majetkem

Kontrolní akce byly zařazeny do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu na rok 1994 pod čísly 48/94 a 50/94.

Kontroly byly provedeny v období od října 1994 do ledna 1996. Byly zaměřeny zejména na nakládání s nemovitým majetkem bývalého Socialistického svazu mládeže (dále "SSM"), který je nebo byl ve správě, případně v režimu práva hospodaření kontrolovaných osob. Dále na skutečnosti týkající se transformace hospodářských zařízení bývalého SSM na obchodní společnosti v období od 1. 1. 1990 do 30. 6. 1995.

Vykonání kontrol ztížily kompetenční a věcné překážky, které neumožnily kontrolně postihnout přechod majetku bývalého SSM do vlastnictví státu v celé šíři.

Vzhledem k příbuznosti kontrolované problematiky byly oba dva kontrolní závěry projednány a schváleny společně.

Rozhodnutím prezidenta NKÚ ze dne 5. 2. 1996 byly podle ustanovení § 13 odst. 3 písm. e) zákona č. 166/1993 Sb., o Nejvyšším kontrolním úřadu, ve znění pozdějších předpisů, kontrolní závěry přikázány k projednání Kolegiu NKÚ.

K o l e g i u m N K Ú na svém zasedání dne 18. 3. 1996

s c h v á l i l o usnesením č. 5/VII/96 oba kontrolní závěry v tomto znění:

1. Společný úvod do problematiky hospodaření s majetkem bývalého SSM

SSM vznikl jako nová společenská organizace a byl zaregistrován dne 5. 3. 1971. Mimořádný sjezd konaný ve dnech 27. a 28. 1. 1990 rozhodl o zániku SSM s tím, že právním pokračovatelem se stává Svaz mladých (dále "SM"), který byl dne 23. 4. 1990 zaregistrován ve smyslu ustanovení § 2 zákona č. 68/1951 Sb., o dobrovolných organizacích a shromážděních.

S majetkem bývalého SSM mohl jeho držitel až do 17. 5. 1990 volně nakládat. Teprve zákonným opatřením předsednictva Federálního shromáždění (dále "FS") č. 177/1990 Sb., o některých opatřeních týkajících se majetku politických stran, politických hnutí a společenských organizací, byly s účinností ode dne 18. 5. 1990

zakázány převody majetku a byla omezena hospodářská činnost společenských organizací. K zákonnému opatření vydalo Federální ministerstvo financí (dále "FMF") prováděcí vyhlášku č. 224/1990 Sb., která měla evidenci majetku zabezpečit. Vyhláška nepožadovala provést ani úplný věcný seznam nemovitostí ani vyčíslení hodnoty pozemků. Do působnosti těchto předpisů nebyl zahrnut majetek nabytý bývalým SSM a SM v období od 1. 1. 1990 do 17. 5. 1990.

Základním právním podkladem pro zestátnění a převzetí majetku SSM je ústavní zákon č. 497/1990 Sb., o navrácení majetku SSM lidu ČSFR, (dále "Zákon"), který nabyt účinnosti dnem 1. 1. 1991. Vztahuje se na hospodářská zařízení SM (§ 1) a majetek, který měl bývalý SSM v držení ke dni 31. 12. 1989 (§ 2). Zákon nepřesně vymezil rozsah majetku bývalého SSM, který spadá do jeho působnosti, zejména neurčil přesně pojem držení. Postup přebírání majetku státem ponechal na vůli vlád, které tento akt mohly realizovat i prostým usnesením vlády.

K provedení Zákona přijala vláda ČSFR usnesení č. 902 ze dne 20. 12. 1990, kterým bylo zejména určeno, že hospodářská zařízení převezmou pro stát zmocněnci a majetek v držení bývalého SSM převezmou okresní úřady.

Další usnesení vlády ČSFR č. 430 ze dne 4. 7. 1991, k provedení Zákona, a č. 611 ze dne 30. 9. 1991, ke zprávě o stavu realizace Zákona, zpřesňovala postup a byly jimi uloženy další úkoly (dohledání majetku bývalého SSM v zahraničí, majetkové rehabilitace bývalých mládežnických organizací, vypořádání sdružených investic aj.). Tyto úkoly nebyly dodnes splněny. Bylo rovněž určeno, že za ČSFR pověřený zmocněnec předá majetek orgánům určeným vládou ČR.

Česká národní rada usnesením č. 255 ze dne 10. 10. 1991 uložila vládě ČR zpracovat postup a předložit případné legislativní návrhy, které umožní převzetí majetku bývalého SSM Českou republikou.

Usnesením vlády ČR č. 423 ze dne 23. 10. 1991, k dalšímu postupu při přebírání majetku podle Zákona, byl ministr pro hospodářskou politiku a rozvoj pověřen převzetím majetku bývalého SSM a hospodářských zařízení od orgánů určených federální vládou a byly uloženy jednotlivé úkoly resortním ministrům (pro hospodářskou politiku a rozvoj, státní kontroly, financí, vni-

tra, spravedlnosti, pro správu národního majetku a jeho privatizaci, školství, mládeže a tělovýchovy), přednostům okresních úřadů a hlavnímu arbitrovi.

Dne 23. 12. 1991 předala ČSFR, zastoupená FMF, majetek bývalého SSM do působnosti Ministerstva pro hospodářskou politiku a rozvoj (dále "MHPR") dohodou č. j. XI/1 - 30761/1991, o převodu vlastnictví majetku SSM navráceného lidu ČSFR podle ústavního zákona č. 497/1990 Sb. z ČSFR na ČR.

Usnesením vlády ČR č. 598 ze dne 21. 10. 1992, k využití majetku bývalé KSČ a bývalého SSM v České republice, pověřila vláda ministry pro hospodářskou politiku a rozvoj, školství, mládeže a tělovýchovy, práce a sociálních věcí a zdravotnictví společně rozhodovat o využití majetku bývalého SSM a uložila ministru státní kontroly dohledat majetek SSM a kontrolovat jeho využití a připravit ve spolupráci s ministry pro hospodářskou politiku a rozvoj a školství, mládeže a tělovýchovy návrh zákona o zřízení Fondu dětí a mládeže (dále "FDM"). Dále vydala "Zásady využití majetku bývalé KSČ a bývalého SSM", z nichž mimo jiné vyplynulo, že:

- vlastníkem majetku bývalého SSM převedeného z ČSFR do ČR je do rozhodnutí o jeho využití Česká republika, zastoupená MHPR, po schválení zákona o FDM a jeho zřízení tento fond;
- k vytvoření trvalých finančních zdrojů pro potřeby dětí a mládeže převede MHPR hospodářská zařízení na obchodní společnosti, jejichž "jediným vlastníkem a zřizovatelem bude Česká republika";
- ostatní nemovitý majetek bude pronajat dětským a mládežnickým organizacím, a pokud bude pro děti a mládež nevyužitelný, bude odprodán;
- okresní úřady měly zajistit u jimi přebraného majetku SSM majetkoprávní dokumentaci a přehled o převzatých, zcizených a pronajatých nemovitostech.

Bývalý SSM užíval majetek na základě různých titulů a neměl o něm přesnou evidenci. Tuto skutečnost potvrzuje mj. zjištění, že SSM užíval některé nemovitosti bez právního důvodu, a dále to, že NKÚ ve spolupráci s FDM a katastrálními úřady dohledal k protokolárně předaným dalším 66 nemovitostem.

Žádný ústřední orgán ani další státní úřady neprovedly analýzu majetkoprávních vztahů k objektům, které byly užívány bývalým SSM.

Nakládání s majetkem bývalého SSM v působnosti České republiky bylo zkomplikováno tím, že:

- a) Vláda ČSFR, FS ani FMF, které bylo ve smyslu ustanovení § 391 odst. 1 písm. a) zákona č. 109/1964 Sb., Hospodářský zákoník, ve znění zákona č. 103/1990 Sb., k tomuto zmocněno, nevydaly žádný obecně závazný předpis, který by přesně určil postup při navrácení majetku SSM lidu ČSFR a zejména nevymezily, která právnická osoba má k tomuto majetku "působnost". Obdobně nebylo určeno jak nakládat s tímto druhem národního majetku, který podle usta-

novení § 4 Zákona měl být použit výhradně pro potřeby dětí a mládeže. V důsledku toho, že nebyly určeny orgány hospodářského řízení k hospodářským zařízením bývalého SSM, nemohly být splněny povinnosti dané příslušnými ustanoveními vyhlášky FMF č. 119/1988 Sb., o hospodaření s národním majetkem /podrobněji viz odůvodnění k výrokové části bodu 2.1. písm. a) a přiměřeně písm. b)/.

- b) MHPR převzalo majetek bývalého SSM pouze na základě neúplné účetní dokumentace. Majetkoprávní vztahy k nemovitostem nebyly nikdy prověřeny a jejich věcné převzetí nebylo provedeno. MHPR převzalo kromě jiných také nemovitosti, které nepatřily do režimu Zákona. Nevyjasněné majetkoprávní vztahy a dlouhodobé nedostatečné vynakládání finančních prostředků na údržbu způsobily u některých objektů jejich technické znehodnocení.
- c) Orgány státu ponechaly ve statutárních funkcích zaměstnance, kteří podnikali, uzavírali obchody a zprostředkovali vlastním jménem a na vlastní účet obchody, jež měly negativní dopady na hospodaření hospodářských zařízení a společností.

2. Kontrolní závěr z kontroly hospodaření se státním majetkem ve správě EKOS, JUNIOR centrum, Mladá fronta a Stavocentral v období od vzniku vlastnictví státu do období transformace na obchodní společnosti

Cílem kontrolní akce č. 48/94 bylo prověřit hospodaření se státním majetkem, nakládání s ním, přípravu a zajištění transformace uvedených podniků, hospodářských a účelových zařízení (dále "hospodářská zařízení") na obchodní společnosti s výhradní majetkovou účastí státu.

Kontrolovanými osobami byly MH, Ministerstvo financí (dále "MF"), EKOS, JUNIOR centrum, Mladá fronta, Stavocentral a společenská organizace Svaz mladých, která je nástupcem SSM.

Námítky proti kontrolnímu protokolu podalo MH. Byly vypořádány vedoucím skupiny kontrolujících.

Na základě Zákona přešla hospodářská zařízení SM bez náhrady do vlastnictví státu. Mezi jinými to byla následující hospodářská zařízení, ze kterých později vznikly akciové společnosti:

- Rekreačně vzdělávací zařízení československých dětí a mládeže, Seč, vzniklé z Československého pionýrského tábora založeného v roce 1953, ze kterého vznikla dne 31. 12. 1992 a. s. JUNIOR centrum,
- Mladá fronta, vydavatelství a nakladatelství, Praha, zřízená ÚV ČSM dne 15. 9. 1964, ze které vznikla dne 17. 5. 1993 a. s. Mladá fronta,
- Stavocentral, Praha, zřízený Národní radou Svazu mládeže českomoravského venkova JUVENA dne 7. 3. 1969, ze kterého vznikla dne 22. 3. 1993 a. s. Stavocentral.

S převodem CKM přešlo do vlastnictví státu i majetkové právo CKM v a. s. EKOS zřízené jako dceřiná společnost CKM dne 28. 10. 1989.

2.1. Ministerstvo hospodářství (resp. jeho právní předchůdce MHPR) porušilo:

a) v době před 1. 1. 1992 (tj. před účinností zákona č. 513/1991 Sb., Obchodní zákoník) ustanovení § 26a odst. 1 zákona č. 109/1964 Sb., Hospodářský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, (dále "HZ"), kde je mj. uvedeno:

"Ministerstva ... vystupují v hospodářských vztazích při řízení hospodářské činnosti organizací v rozsahu své působnosti, v případech a za podmínek stanovených tímto zákonem nebo zvláštními předpisy a nesou majetkovou odpovědnost z těchto vztahů, stanovenou tímto zákonem."

a ustanovení § 108 odst. 1 HZ, kde je mj. uvedeno:

"Do podnikového rejstříku se zapisuje způsob založení nebo zřízení organizace ..."

V dohodě o převodu vlastnictví majetku bývalého SSM uzavřené dne 23. 12. 1991 MHPR s vládou ČSFR je v čl. I mj. uvedeno: *"Do vlastnictví ČR a do působnosti MHPR se z vlastnictví ČSFR bezúplatně převádějí: 1. Tyto jiné státní organizace ...: Rekreačně vzdělávací zařízení československých dětí a mládeže, Seč, Stavocentral, Praha, Mladá fronta, vydavatelství a nakladatelství, Praha, ..."*

Kontrolou bylo zjištěno, že v předmětném období výše uvedená hospodářská zařízení neměla charakter jiných státních organizací. Podle údajů podnikového rejstříku jim do doby vzniku akciových společností byla ponechána forma "hospodářského zařízení" ve smyslu ustanovení § 102 odst. 1 HZ. Také všechny vnitřní organizační normy (statut, organizační řád aj.) byly ponechány v původním znění a v hospodářské činnosti se stále řídily částí čtvrtou HZ - hospodaření společenských organizací, nikoliv částí druhou HZ - hospodářská činnost státních organizací. MHPR neupravilo zřizovacími listinami formu organizací ani v období od 23. 12. 1991 do 31. 12. 1991 a neřídilo jejich hospodářskou činnost, jak bylo stanoveno HZ;

b) ustanovení § 768 odst. 3 Obchodního zákoníku, ve znění pozdějších předpisů, kde je uvedeno:

"Zápisy v podnikovém rejstříku, které neodpovídají ustanovením tohoto zákona, musí být uvedeny do souladu s tímto zákonem do jednoho roku od jeho účinnosti."

MH (resp. jeho právní předchůdce MHPR) od 1. 1. 1992 do vzniku akciových společností v průběhu 1. pololetí 1993 ponechalo původní formu organizací, tj. "hospodářské zařízení", přestože Obchodní zákoník ani jiný zákon tuto formu nezná.

Tím, že MH neuvedlo výše uvedené náležitosti do souladu s HZ a Obchodním zákoníkem, nezabezpečilo

lo dodržování ustanovení § 6 písm. e) vyhlášky FMF č. 119/1988 Sb., tj. povinnost využívat právní prostředky k ochraně národního majetku;

c) ustanovení § 21 zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy ČR, ve znění pozdějších předpisů, kde je uvedeno:

"Ministerstva ve veškeré své činnosti se řídí ústavními a ostatními zákony a usneseními vlády."

Rozhodnutím ministra hospodářství č. 365 ze dne 12. 11. 1992 byly zřízeny mj. akciové společnosti JUNIOR centrum, Mladá fronta a Stavocentral. Akcie jednotlivých společností byly splaceny vložím kmenového jmění příslušných hospodářských zařízení. Tato část majetku přešla podle ustanovení § 1 Zákona bez náhrady do vlastnictví státu a majetek se stal národním majetkem ve smyslu ustanovení § 64 odst. 1 HZ. Tím, že MH splatilo celé základní jmění vzniklých obchodních společností tímto majetkem, zaměnilo věci ve vlastnictví státu za majetkové právo státu (vlastnictví akcií) s právem na řízení společností ve smyslu jejich stanov a Obchodního zákoníku. Věci z vlastnictví státu tak přešly na jiné osoby. MH nenakládalo s majetkem hospodářských zařízení ani podle ustanovení zákona č. 92/1991 Sb., o podmínkách převodu majetku státu na jiné osoby (např. nezabezpečilo vypracování privatizačních projektů, nevyjmul některé části majetku, nebylo vydáno příslušné rozhodnutí o privatizaci atd.). Při transformaci hospodářských zařízení na akciové společnosti postupovalo způsobem, který nemá oporu v právním řádu.

Návazně MH - při předávání majetkových účastí státu v obchodních společnostech - převedlo do správy FDM místo akcií obchodních společností "vklady České republiky do obchodních společností vzniklých z majetku bývalého SSM". Tento postup nemá rovněž oporu v právním řádu.

MH nevyužilo ustanovení § 74 HZ, kde je uvedeno: *"Zjistí-li řídící orgány porušení povinností při hospodaření s národním majetkem, mohou organizaci omezit ve výkonu jejího práva hospodaření."*

Kontrolou bylo zjištěno, že MH nepřevadlo na sebe právo hospodaření s majetkovým právem plynoucím z majetkového vkladu CKM ve výši 1,9 mil. Kčs v EKOS, a. s., přestože vědělo, že CKM nehospodaří s tímto majetkovým právem s péčí řádného hospodáře.

2.2.

a) Akciové společnosti EKOS, JUNIOR centrum, Mladá fronta a Stavocentral porušily ustanovení § 176 odst. 1 a 5 Obchodního zákoníku, kde je uvedeno:

"Po zápisu společnosti do obchodního rejstříku vystaví společnost upisovateli zatímní list."

"Zatímní list vymění společnost akcionáři za akcie po splacení jmenovité hodnoty akcií, které zatímní list nahrazuje."

Kontrolou bylo zjištěno, že akciové společnosti nevydaly akcie a nebyl vystaven ani zatímní list. MH jako zřizovatel nevyžadovalo jejich vydání (tento nedostatek byl odstraněn až v průběhu 1. pololetí 1995).

b) Stavocentral porušil:

ustanovení § 64 odst. 1 Obchodního zákoníku, kde je uvedeno:

"Do vzniku společnosti jednájí ve věcech souvisejících se vznikem společnosti za společnost její zakladatelé nebo některý z nich, pokud tento zákon nebo zvláštní předpisy nestanoví jinak."

když v ustanovení § 62 odst. 1 téhož zákona je uvedeno:

"Společnost vzniká dnem, ke kterému byla zapsána do obchodního rejstříku. Návrh na zápis do obchodního rejstříku musí být podán do 90 dnů od založení společnosti (§ 57) nebo od doručení průkazu živnostenského či jiného podnikatelského oprávnění."

Stavocentral v obchodních vztazích vystupoval, resp. uzavíral příslušné smlouvy jménem Stavocentral, a. s., přesto, že tato společnost nebyla zapsána v obchodním rejstříku. V důsledku toho lze mít pochybnosti o platnosti právních úkonů učiněných v období od 1. 1. 1993 do 22. 3. 1993, kdy byl zápis proveden.

c) EKOS, a. s., jak nasvědčují zjištěné skutečnosti, nakládala neoprávněně s národním majetkem:

Na EKOS, a. s., bylo hospodářskou smlouvou ze dne 14. 12. 1989 převedeno úplatně Podnikem bytového hospodářství Karlovy Vary právo hospodaření s národním majetkem. Převod práva hospodaření byl ve smyslu HZ a ustanovení § 1 odst. 1 a § 12 odst. 1 vyhlášky FMF č. 119/1988 Sb. možný pouze mezi státními organizacemi. EKOS, a. s., byla v té době jednoznačně nestátní organizací. Výše uvedené skutečnosti nasvědčují, že lze mít pochybnosti o platnosti tohoto právního úkonu.

Předmětem smlouvy je objekt, opěrná zeď a pozemky p. č. 103 a p. č. 98 o výměře celkem 1 353 m² v k. ú. Karlovy Vary za dohodnutou cenu 30 000 Kčs. EKOS, a. s., prodala kupní smlouvou ze dne 27. 7. 1993 uvedenou nemovitost společnosti CLASSIC, s. r. o., za dohodnutou cenu 2 435 000 Kč. V kupní smlouvě je uvedeno, že prodávající je vlastníkem této nemovitosti. Nemovitost byla firmou CLASSIC dále prodána společnosti CBT, s. r. o., kupní smlouvou ze dne 4. 5. 1994 za dohodnutou cenu 5 412 000 Kč.

2.3. Svaz mladých porušil:

a) ustanovení § 99 odst. 1 HZ, kde je uvedeno:

"Společenské organizace hospodaří s vlastním majetkem; mohou též hospodařit s národním majetkem, který jim byl státem odevzdán do trvalého užívání nebo do dočasného užívání."

Bylo zjištěno, že bývalý SSM, právní předchůdce SM, hospodařil s objekty, které získal od státních podniků (např. dům čp. 411 v Praze-Holešovicích, dům čp. 231 v Prostějově a dům čp. 268 v Olomouci) na základě hospodářských smluv o převodu práva hospodaření s národním majetkem. Převod práva hospodaření byl ve smyslu ustanovení HZ a ustanovení § 1 odst. 1 a § 12 odst. 1 vyhlášky FMF č. 119/1988 Sb. možný pouze mezi státními organizacemi. Z tohoto důvodu lze pochybovat o oprávněnosti nakládání s národním majetkem, když za kupní cenu 700 tis. Kčs prodal SM dům v Olomouci fyzické osobě;

b) ustanovení § 2 odst. 1 Zákona, kde je uvedeno:

"Svaz mladých, jeho orgány a organizační složky jsou povinny do 30 dnů ode dne účinnosti tohoto ústavního zákona vydat státu - České a Slovenské Federativní Republice nemovité a movité věci, peněžní prostředky a majetková práva, kromě majetku uvedeného v § 1 tohoto ústavního zákona, které měl bývalý Socialistický svaz mládeže v držení ke dni 31. prosince 1989. Jde-li o věci nemovité, zapisuje se od účinnosti tohoto ústavního zákona v evidenci nemovitostí jako jejich vlastníci Česká a Slovenská Federativní Republika."

Bývalý SSM získal do vlastnictví na základě hospodářské smlouvy o převodu vlastnictví národního majetku, uzavřené mezi Centrem pro volný čas mládeže ČÚV SSM a MNV Horní Měcholupy ze dne 12. 6. 1989, ideální polovinu rozestavěné stavby na pozemku p. č. 22 v k. ú. Horní Měcholupy, Praha 10. Centrum bylo organizační složkou ČÚV SSM a nemělo právní subjektivitu, nebylo ve výčtu právnických osob, které mohly podle stanov bývalého SSM vlastním jménem nabývat práva a zavazovat se. V důsledku zjištěných skutečností lze mít pochybnosti o platnosti těchto právních úkonů a oprávněnosti nakládání s národním majetkem, když za kupní cenu 659 tis. Kčs prodal SM nemovitost obchodní společnosti.

2.4. Shrnutí:

MH postupovalo při transformaci hospodářských zařízení způsobem, který nemá oporu v právním řádu, a nedostatečně využívalo právní prostředky k ochraně majetku bývalého SSM, zejména jako zakladatel obchodních společností nepožadovalo vydání zatímních listů nebo akcií, které měly být emitovány akciovými společnostmi. Do režimu majetku SSM se dostaly i nemovitosti, u nichž právní okolnosti nasvědčují tomu, že jsou vlastnictvím jiných subjektů. S těmito nemovitostmi pak neoprávněně hospodaří a hospodařil SM. Stejně tak s nimi hospodařilo i MH, které jimi navíc splatilo upsanou hodnotu akcií obchodních společností.

3. Kontrolní závěr z kontroly hospodaření Fondu dětí a mládeže se státním majetkem

Cílem kontrolní akce č. 50/94 bylo prověřit hospodárnost a účelnost v hospodaření FDM se státním majetkem.

Kontrolovanou osobou byl FDM. Při kontrole byly dále využity doklady příslušných okresních úřadů, katastrálních úřadů, MH a Pozemkového fondu ČR, které byly rovněž kontrovanými osobami.

Po vzniku FDM předalo MH protokolem ze dne 22. 11. 1993 majetek bývalého SSM tomuto fondu, který jej ve smyslu ustanovení § 2 a § 3 zákona č. 113/1993 Sb., o Fondu dětí a mládeže, spravuje. Předmětem předání byl mimo jiné i "převod vkladů ČR do obchodních společností vzniklých z majetku bývalého SSM" ve výši 785,6 mil. Kč.

3.1. FDM porušil:

a) ustanovení § 18 odst. 1 a odst. 2 zákona č. 113/1993 Sb., kde je mj. uvedeno:

"Právo nakládat podle tohoto zákona s majetkem vzniká ode dne zápisu Fondu do obchodního rejstříku."

"Dnem uvedeným v odstavci 1 se Fondu svěřují: ... - majetkové účasti na podnikání právnických osob vzniklých z majetku bývalého Socialistického svazu mládeže, který podle zvláštního zákona podléhá navrácení.", (tj. podle Zákona),

a ustanovení § 155 odst. 1 Obchodního zákoníku, kde je uvedeno:

"Akcije je cenným papírem, s nímž jsou spojena práva akcionáře jako společníka podílet se podle tohoto zákona a stanov společnosti na jejím řízení, jejím zisku a na likvidačním zůstatku při zániku společnosti."

Namísto akcií již založených akciových společností AGM, CKM, JUNIOR centrum, Mladá fronta a Stavocentral, vzniklých z majetku bývalého SSM v období od 1. 1. 1993 do 17. 5. 1993, převzal FDM od MH pouze hodnotu vkladu doloženou podle předávacích protokolů výpisy z obchodního rejstříku jednotlivých akciových společností.

Stavocentral, a. s., emitoval akcii dne 20. 5. 1994, ostatní společnosti emitovaly akcie až v prvním pololetí roku 1995. Z toho vyplývá, že po vzniku akciových společností nebyly akcie na jméno odevzdány MH jako zakladateli těchto společností, ale až v roce 1994, resp. 1995 přímo FDM.

Tím, že FDM převzal akcie do správy až v průběhu 1. pololetí 1995, podílel se na řízení uvedených obchodních společností v období od 13. 9. 1993, tj. dnem zápisu FDM do obchodního rejstříku, do doby vydání akcií bez právního důvodu;

b) ustanovení § 6 odst. 4 písm. c) zákona č. 113/1993 Sb., kde je mj. uvedeno:

"Fond může s předchozím souhlasem vlády ...

c) založit obchodní společnost ..., nebo zavazovat se ke změně základního jmění v obchodních společnostech ..."

Základní jmění společnosti Stavocentral, a. s., bylo sníženo bez předchozího souhlasu vlády. Obdobně bez souhlasu vlády bylo zvýšeno základní jmění společnosti CKM, a. s.

3.2. Shrnutí:

Kontrola prokázala, že při předávání majetku bývalého SSM mezi MH a FDM nebylo postupováno podle příslušných zákonů. Akcie předložené FDM znějí na jméno Česká republika, ale účetně jsou vedeny ve FDM, který je podle ustanovení § 3 odst. 2 zákona č. 113/1993 Sb. spravuje.

Správa akcií je upravena zákonem č. 591/1992 Sb., o cenných papírech, pro kterou FDM nesplňuje podmínky. Tím je zpochybněno i právo hospodaření s cennými papíry ve smyslu ustanovení § 26 vyhlášky FMF č. 119/1988 Sb.

4. Společné shrnutí vyplývající z obou kontrolních závěrů

V obecné části důvodové zprávy k Zákonu je zdůvodněn přechod majetku z vlastnictví společenské organizace SSM do vlastnictví státu: *"... protože jen stát je v současné situaci schopen zabezpečit dostupnost všech zařízení nejširším vrstvám mládeže a nové rozdělení tohoto majetku podle objektivních hledisek."*

Tento cíl nebyl orgány státu zabezpečen, neboť i v současné době je majetek bývalého SSM ve vlastnictví státu a spravuje jej FDM. Zákonodárce podminil nakládání s majetkem souhlasem vlády.

Státní orgány nenašly od doby navrácení majetku SSM lidu ČSFR účinný nástroj k jeho právní ochraně, nezískaly si dostatečné informace o rozsahu majetku, majetkoprávních vztazích a neměly také přesnou představu jak s ním dále nakládat. Tyto skutečnosti byly příčinou provizoria v období do převzetí majetku Českou republikou, které zapříčinilo hospodářské ztráty, jež musely být kryty prodejem některých nemovitostí. Převzatý majetek se z věcného hlediska postupně zmenšoval. Jelikož vzrostla tržní hodnota majetku vloženého do obchodních společností, nemají prodeje některých nemovitostí dopad na snížení kmenového jmění, a tedy ani na nominální hodnotu akcií.

Bývalé FMF, do jehož působnosti patřilo nakládání s národním majetkem, neupravilo zvláštní postup a podmínky pro prozatímní správu tohoto majetku, zrušení práva trvalého užívání, k národnímu majetku v držení SM a vymezení působnosti při řízení hospodářské činnosti v převzatých hospodářských zařízeních.

Je nutné též uvést, že SSM neměl v pořádku majetkoprávní evidenci, užíval nemovitosti a jednal

v rozporu s tehdy platnými předpisy. Do režimu Zákona se dostaly i nemovitosti, které byly majetkem státu už před jeho účinností.

MH při výkonu vlastnických práv státu k tomuto majetku postupovalo způsobem, který nemá oporu ve stávajícím právním řádu.

Kontrola potvrdila opakovaně zjišťované nedostatky stávající právní úpravy majetku státu, majetkových práv státu a nakládání s nimi. Rovněž nejsou zákonem vymezeny povinnosti a práva státních orgánů při disponování s majetkem a majetkovými právy státu v akciových společnostech.

V souladu s plánem kontrolní činnosti kontrolní závěr vypracoval člen NKÚ Ing. Petr Skála.